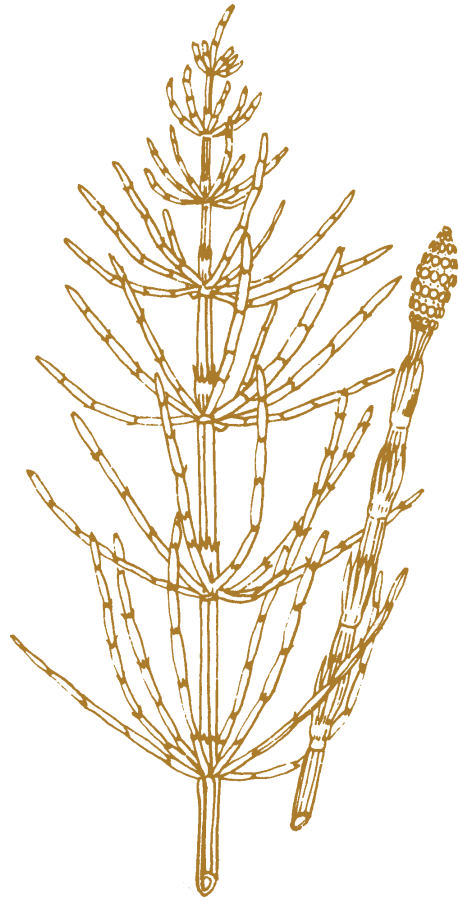

LAUDATOR TEMPORIS
ACTI

LIDIA MARIA CZYŻ

LAUDATOR TEMPORIS
ACTI

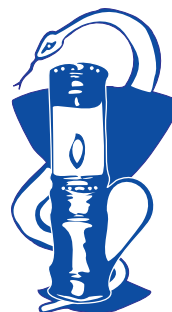
XX Lat Samorządu Aptekarskiego
na Podkarpaciu

Podkarpacka Okręgowa Izba Aptekarska
Rzeszów 2011 r.

Spis treści

Zamiast wstępu	5
Podkarpacie-pojęcie geograficzne, powiat, województwo	7
Organizacje aptekarskie przed 1772 rokiem – bractwa, konfraternie, cechy	10
Towarzystwa, gremia, związki aptekarskie na ziemiach podkarpackich 1772-1918	12
Dwudziestolecie międzywojenne	14
Okręgowa Izba Aptekarska w Rzeszowie 1944-1951	17
Składy osobowe Zarządu Okręgu Izby Aptekarskiej w Rzeszowie w latach 1944-1951	20
Czarny dzień aptekarstwa polskiego 8 stycznia 1951 roku	23
Organizacja państwowej służby farmaceutycznej w latach 1944-1989	25
Reaktywacja samorządu aptekarskiego na Podkarpaciu	27
I kadencja 1991-1995	31
II kadencja 1995-1999	37
III kadencja 1999-2003	41
IV kadencja 2003-2007	46
V kadencja 2007-2011	54
Prezesi Rad Aptekarskich	64
Wyróżnieni odznaczeniami i tytułami honorowymi	67
Wydawnictwa POIA	72
Statystyka	75
Nie tylko Apteką żyje Aptekarz	78
Postrzeganie świata według Aptekarza	80

*Istota wspomnień polega na tym,
że nic nie przemija.*

Szanowne Koleżanki! Szanowni Koledzy!

20 lat w dziejach społeczeństwa – to mgnienie oka, dla pojedynczego człowieka – to kawałek życia.

Przez ten mój ostatni „kawałek życia” byłem przez cztery kadencje prezesem Podkarpackiej Okręgowej Rady Aptekarskiej (z przerwą jako wiceprezes) oraz jednym z czterech członków Naczelnej Rady Aptekarskiej, którzy przez całe dwudziestolecie pełnili tę funkcję.

Samorząd to zbiorowość – nie pojedynczy człowiek – to praca zbiorowa, zaangażowanie dużej grupy ludzi, którzy czują potrzebę społecznego działania dla dobra całej społeczności.

Ktoś powiedział, że relacje z innymi ludźmi dodają nam skrzydeł albo je podcinają – barwią nasz świat jasnymi kolorami albo zaciemniają go.

Tylko dzięki zaangażowaniu i wsparciu wspaniałych Koleżanek i Kolegów mogliśmy wypełniać nie tylko zadania nałożone przez ustawy, ale reagować na bieżące potrzeby zawodu aptekarza – zawodu zaufania publicznego. Z żalem wspominamy Kolegów, którzy zbyt wcześnie od nas odeszli a poświęcili wiele sił i czasu dla samorządu.

Za ten bezinteresowny trud wnoszony w codzienną pracę, chcę z tej uroczystej okazji 20 – lecia naszego samorządu aptekarskiego serdecznie podziękować członkom wszystkich organów POIA pięciu kadencji a także pracownikom naszego biura, bez których wsparcia nie moglibyśmy naszą społeczną działalność prowadzić przy równoczesnym wykonywaniu swoich obowiązków zawodowych.

Autorką opracowania dotyczącego XX lat Samorządu Aptekarskiego na Podkarpaciu, jest mgr farm. Lidia Czyż, znany badacz dziejów farmacji podkarpackiej, historyk zawodu a równocześnie działaczka naszego samorządu aptekarskiego.

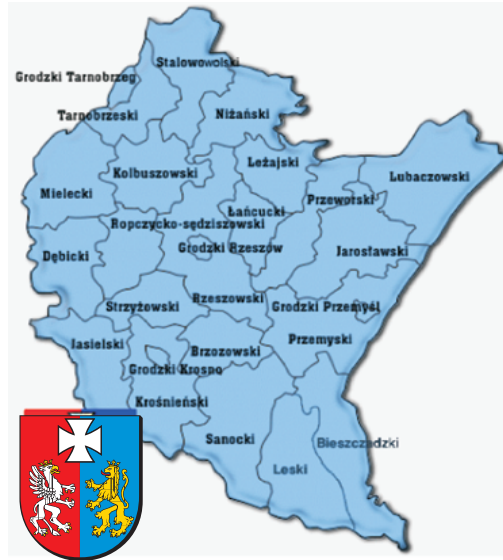
Na opracowanie to składa się: część opisująca historię organizacji aptekarskich oraz służb farmaceutycznych, opis pięciu kadencji odrodzonej Podkarpackiej Izby Aptekarskiej, prezentacja sylwetek prezesów PORA oraz zainteresowania pozaapteczne aptekarzy.

Wszystko to zilustrowane archiwalnymi zdjęciami.

*Życząc przyjemnej lektury, pamiętajmy
że „Homo mensura omnium rerum”.*

Prezes
Podkarpackiej Okręgowej
Rady Aptekarskiej
dr. n. farm. Aleksander Czarniawy

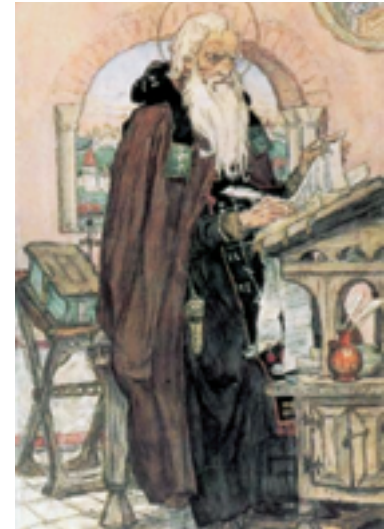

Podkarpacie – pojęcie geograficzne, powiat, woj

Trudno mówić o ciągłości struktur administracyjnych obecnego Podkarpacia na przestrzeni dziejów, jednak terytorium obecnego województwa już od prawie siedemdziesięciu lat stanowi całość.

Pierwsze ślady działalności człowieka to osady łowców niedźwiedzia jaskiniowego, potem fale przybyszów z południa Europy w młodszej epoce kamienia, uprawiają ziemię podkarpacką za pomocą motyk z łupku. Same w sobie ciekawe są odkrycia archeologiczne kultury łużyckiej czy celtyckiej, znaleziska rzymskie a nawet zabytki arabskie, niemniej jednak dopiero umacniające się państwo Mieszka I oparło swe granice o grzbiety Karpat granicząc z Węgrami na południu, a na działach między Sanem a Dniestrem na wschodzie, gdzie były granice z Rusią. Pierwsza, historyczna już wzmianka pisana dotycząca tychże ziem, to notatka Nestora w *Dorocznej powieści* o wyprawie Włodzimierza I Wielkiego, księcia kijowskiego, który w roku 981 zajął teren i nieliczne grody.

W latach 1018 - 31 były to obszary państwa Bolesława Chrobrego lecz po opanowaniu ich przez Jarosława Mądrym, przez ponad trzysta lat należały do księstwa kijowskiego. Kazimierz Wielki przywrócił je do Polski w 1344 roku a panowanie Królestwa ugruntowała królowa Jadwiga,

Obraz św. Nestora – kronikarza
(1919 r.)

pokonaniu Węgiei w roku 1387. I odtąd, przechodząc wszelkie zdarzenia, wypadki i losy wraz z Rzeczpospolitą, było częścią Królestwa, wchodząc w skład województw ruskiego (Przemyśl, Sanok, Krosno, Rzeszów, Łańcut), sandomierskiego (Dębica, Tarnobrzeg) oraz bełskiego (Lubaczów).

Alegoria rozbioru Polski (miedzioryt)

Jako pierwsze polskie ziemie utraciły związek z Polską w czasie I zaboru, wojska austriackie weszły tu już w roku 1772, Cesarstwo habsburskie podzieliło teren na cyrkuły, potem na starostwa i powiaty.

Owa Galicja, jak ją nazwano, swe granice ostateczne uzyskała w wyniku układów Kongresu Wiedeńskiego i trwała niezmienną aż do wybuchu I wojny światowej, dzieląc się na Wschodnią i Zachodnią. Stolicą został Lwów, chociaż brane były pod uwagę jako kandydaty również Jarosław i Przemyśl.

Pomiędzy pierwszą a drugą wojnami światowymi, tereny te należały do dwóch województw II Rzeczypospolitej – lwowskiego i krakowskiego.

Wtedy już powstawały myśli o utworzeniu odrębnego województwa – mówiono o ośrodku tarnowskim a w okresie budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego wprost o województwie rzeszowskim.

Stąd właśnie, w chwili wkroczenia wojsk sowieckich na zachodnie ziemie byłego województwa lwowskiego (o którym już od układu jałtańskiego wiadomo było, że znajdzie się na terenie Zachodniej Ukrainy w granicach Związku Radzieckiego) podjęto organizację tego nowego rejonu administracji państwowej. Tuż po wejściu Armii Czerwonej do Rzeszowa w dniu 2 sierpnia 1944 roku, na zebraniu delegatów partii i stronnictw demokratycznych, podjęto decyzję o utworzeniu Wojewódzkiej Rady Narodowej na obszarze wolnym od wojsk hitlerowskich. I chociaż ta nowa jednostka administracyjna nie została zatwierdzona przez ówczesny rząd – Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, rozwijała się jednak pomyślnie. W dniu 21 lutego 1945 roku ukonstytuowana 50-osobowa Miejska Rada Narodowa w Rzeszowie, zgodnie ze swą uchwałą, w dniu 28 maja tegoż roku wystąpiła formalnie o uznanie Rzeszowa siedzibą nowego województwa. Ostateczna decyzja Rządu Jedności Narodowej o utworzeniu tej nowej jednostki administracyjnej zapadła w dniu 7 lipca 1945 roku, po podpisaniu umowy granicznej z ZSRR.

Podkarpacie w granicach II Rzeczypospolitej

Organizacje aptekarskie przed 1772 rokiem – bractwa, konfraternie, cechy

Idea samorządu, nie tylko przecież aptekarskiego, to przede wszystkim zagadnienia ochrony pożytku zawodowego czy społecznego osób wykonujących te same zajęcia. Aptekarze na przestrzeni dziejów tworzyli lub przynależeli do różnych, czasem nawet mało związanych z zawodem, cechów. Zawsze aptekarz był profesją, wprawdzie z handlem związaną, jednak zwykle uprzywilejowaną chociażby ze względu na specjalne warunki wykonywania zawodu, swe wykształcenie czy specyfikę towarów. Szczególnie tak było na terenach Podkarpacia, gdzie aptekarze przynależeli do cechów wspólnych, *contubernia connex*, o których pisał

Prof. W. Głowacki

Witold Włodzimierz Głowacki historyk farmacji. Były to cechy tak odległych od zawodu aptekarskiego rzemieślników jak złotnicy, malarze, hafciarze nawet – zwykle jednak, jako zawód wolny, nie podlegali ustawom cechowym.

W roku 1591 król Zygmunt III Waza wystawił przywilej przemyski dla aptekarzy tego miasta, w którym przeczytać można: *...a ponieważ byliśmy proszeni przez zacnych obywateli przemyskich aptekarzy i kramarzy, ... z tego powodu abyśmy owym zapewnili naszym tymże przywilejem o zabezpieczeniu w tym mieście, którego są mieszkańcami o ich powiększeniu zamożności, ... zapewniamy tym naszym pismem, aby ktokolwiek z ludzi jakiegokolwiek zawodu, który nie byłby obywatelem przemyskim ... nie odważył się ani otwarcie na sprzedaż wystawić, ani także potajemnie którym bądź sposobem rozsprzedawać pod karą utraty wszystkich swych towarów na rzecz urzędu tego miasta ...*

Dokument rady miasta Lwowa z roku 1609 przedstawia statut zrzeszenia

pod nazwą „*Congregatio apothecariorum*”, w którym to uregulowane są sprawy kształcenia uczniów i kwalifikacje zawodowe aptekarzy.

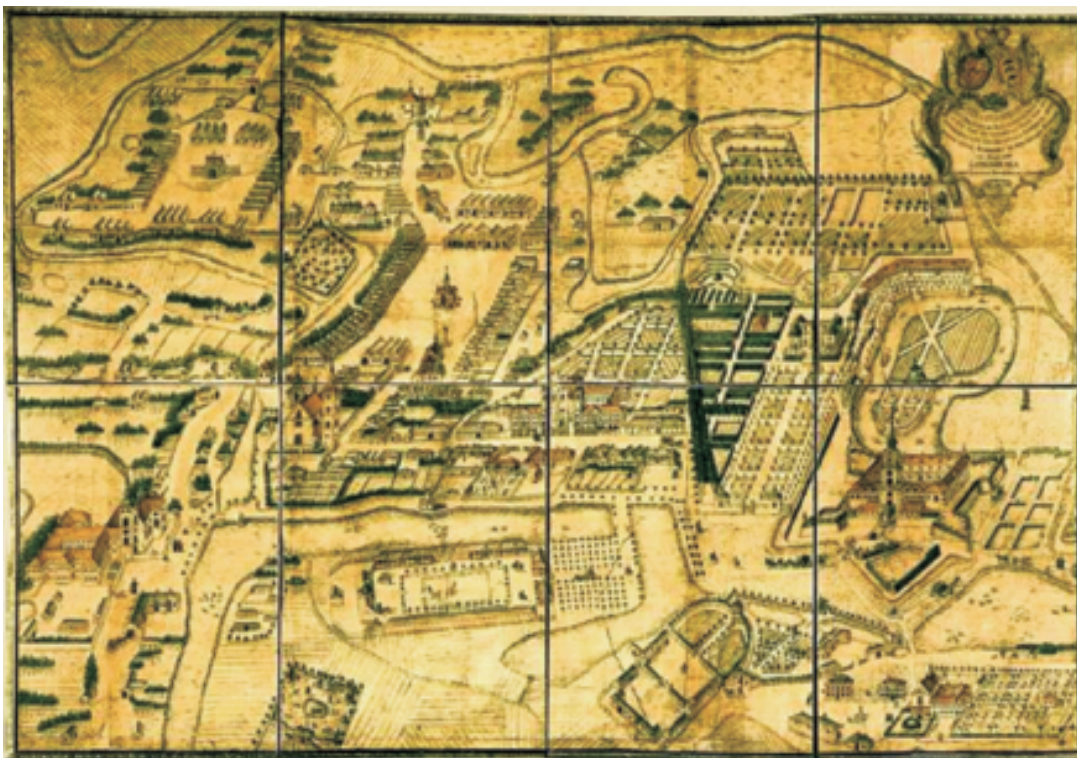
W samym Rzeszowie, dziedziczka miasta, księżna Joanna Lubomirska w roku 1764 wydała przywilej dla aptekarza Jakuba Gilmaistra, aby... *inny w tym mieście nie mógł nikt zakładać apteki ani żadnych sprzedawać ani podawać skądkolwiek leków, tak z katolików jako i żydów tudzież skądkolwiek przechodniów.*

Zygmunt III Waza
(autor M. Kober), ok. 1590 r.

Księżna Joanna Lubomirska

Rzeszów-plan Wiedemana (1762 r.)

Herb Rzeszowa w latach 1788-1945

Towarzystwa, gremia, związki aptekarskie na ziemiach podkarpackich 1772 - 1918

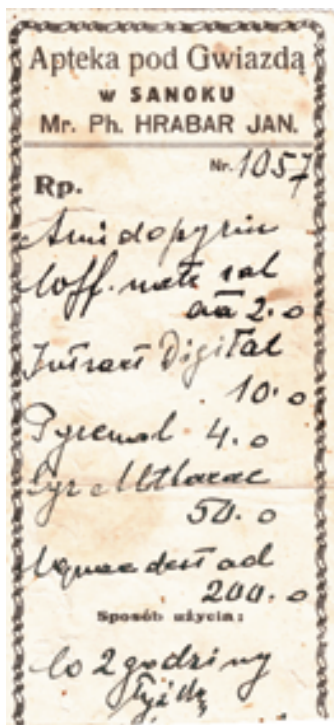
Wojska cesarstwa austriackiego, które 14 maja 1772 roku weszły na południowe obszary Rzeczypospolitej, na ziemiach przez siebie zajętych stworzyły zupełnie nową rzeczywistość, również w zakresie prawa farmaceutycznego. Terytorium obecnego Podkarpacia znalazło się w granicach nowoutworzonej prowincji cesarstwa Habsburgów i nazwanej – Królestwo Galicji i Lodomerii. Nazwa ta, w argumentacji cesarskiej, uzasadniała nie zabór ziem a rewindykację – w XII wieku król węgierski Koloman był władcą

ruskich księstwa halickiego i włodzimierskiego (stąd właśnie nazwa tejże prowincji – Galatiae et Lodomeriae) i to

władca austriacki jako spadkobierca praw węgierskich miał prawo do tych ziem.

Apteki istniejące na tych terenach zostały poddane jurysdykcji przepisów Generalnego Zdrowotnego Normatywu, który to zbiór przepisów apteki austriackie obowiązywał już od 2 stycznia 1770 roku. Prawo to, nazywane też „Najwyższym Patentem”, regulowało nadzór nad aptekami, wykonywanie zawodu aptekarza i wyłanianie przedstawicielstw zawodowych w postaci tzw. gremiów aptekarskich. Były to nowe na tych terenach organizacje zawodowe, stworzone na wzór istniejących już w monarchii austro-węgierskiej. Pierwszą taką organizacją było działające od 6 grudnia 1802 roku „Gremium Aptekarzy Krakowskich”.

Gdy w 1874 roku zniesiono gremia główne i obwodowe, powołano dwie nowe organizacje, do których obowiązani byli należeć aptekarze będący właści-

cielami, dzierżawcami bądź zarządcami aptek - Gremium Aptekarzy Galicji Zachodniej (powiaty pilzneński, krośnieński, jasielski, gorlicki, ropczycki, kolbuszowski, tarnobrzski, mielecki, łańcucki, rzeszowski) oraz Gremium Aptekarzy Galicji Wschodniej (powiaty przemyski, przeworski, sanocki, brzozowski, jarosławski, cieszanowski, leski i dobromilski). Podział taki przetrwał cały okres międzywojennego dwudziestolecia, obejmując swą jurysdykcją zawodową tereny administracji terytorialnej II Rzeczypospolitej te same, co w chwili powstania.

Co ciekawe, ustawa o aptekach, którą wprowadzono na terenie Austrii w 1906 roku, funkcjonowała na terenie Galicji nie tylko w latach I wojny światowej i w okresie 1918 - 1939 czyli II Rzeczypospolitej. Było to prawo, które na terenach obecnego województwa podkarpackiego obowiązywało aż do 8 stycznia 1951 roku czyli do całkowitej likwidacji istnienia aptek prywatnych w Polsce. To właśnie ta ustawa wprowadzała pojęcie apteki realnej, koncesji osobistej, umożliwiała otwieranie aptek filialnych, sezonowych i szpitalnych, prowadzenie apteki przez wdowę po aptekarzu przez czas wdowieństwa i niepełnoletnie jego dzieci do czasu uzyskania pełnoletności.

Biata 19 października 1919

*C. W. Namiesznisko potniejsza na sydlanie
do pan Stanisław Tokarski, aptekarz
jest obserwatorem stacji ombrometrycznej,
Ck. Krajowego Oddziału hydrograficznego
w Kaniowcu.*

Ła. v. 10. Namieszniska

Plum

Dwudziestolecie międzywojenne

Ziemie podkarpackie należały administracyjnie do dwóch województw – lwowskiego i krakowskiego. Nowe apteki powstawały rzadko, po spełnieniu bardzo trudnych warunków przez ubiegającego się o koncesję aptekarza. Naczelny Trybunał Administracyjny, 4 stycznia 1935 roku, potwierdził dodatkowo uwarunkowania austriackiej ustawy o aptekach: *Władza orzekająca przy wydawaniu koncesji na nową aptekę winna przede wszystkim zbadać i mieć na uwadze okoliczność, czy przez nową aptekę egzystencja aptek publicznych w okolicy istniejących nie będzie zagrożona.*

W całym dwudziestoleciu przybyło tylko około 10 proc. liczby aptek działających na tym terenie w roku 1914.

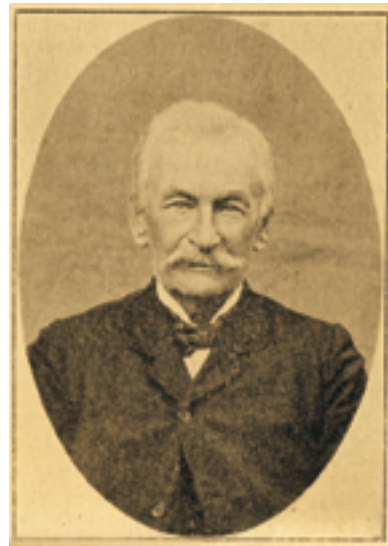
*Wnętrze apteki Wincen-
tego Kołodziejczyka
w Łańcucie*

W dalszym ciągu pracowały Gremia Aptekarskie. Swego czasu nie szczędzili dla dobra wszystkich Kolegów mgr farm. Marcin Godlewski z apteki "pod Gwiazdą" w Rzeszowie i mgr farm. Jan Rysak z Jasła (Galicja Zachodnia) a także mgr farm. Feliks Wojciechowski z Jarosławia i mgr farm. Anasztazy Groten z Przemyśla (Galicja Wschodnia).

Działy też Okręgi Krakowski i Lwowski Polskiego Powszechnego Towarzystwa Farmaceutycznego; Towarzystwo Aptekarskie we Lwowie; Towarzystwo Popierania Nauk Farmaceutycznych w Krakowie; Oddziały Krakowski, Lwowski i Przemycki – Związku Zawodowego Farmaceutów Pracowników w Rzeczypospolitej Polskiej.

*mgr Wilhelm Zajączkowski wiceprezes Towarzystwa
Aptekarzy Prowincjonalnych*

Idea samorządu aptekarskiego, niezależnej organizacji zawodowej, nad którą pracowali aptekarze polscy nieomal od pierwszych miesięcy powrotu państwowości polskiej w roku 1918, zaowocowała jednolitą ustawą sejmową „O wykonywaniu zawodu aptekarskiego” w dniu 25 marca 1938 roku oraz kolejną ustawą „O izbach aptekarskich w dniu 25 czerwca 1939 roku. Wejście w życie obydwu tych aktów prawnych przeżyła agresja dwóch państw sąsiadujących – wybuch II wojny światowej.

Potwierdzenie zamówienia dla apteki Dańczaków w Sokolowie Młp.

Herb Sokolowa Młp.

763

Acid. boric.	2000	Hydrarg. praec. alb.	30	Theobromin. pur.	
Acid. lannic.	30	Hydrarg. oxyd. rubr. Natr. benz.	
Ad. Linae anhydr.	500	Hydrarg. bichl. corr.	25 salicyl.	25
Adeps. sullus.		Hydrarg. chlor. mil.	10	Theobrom.	
Benzinum.		Jodum pur.	75	Vaselinum album	
Bism. subgall.	100	Jodoformium	75	Vaselinum flavum	5760
Bism. subnit.	100	Kal. jodat.	75	<u>Verbandstoffe u. Waschmittel:</u>	
Bism. tribromphenyl.	10	Natr. bibor.	5000	Einheits-Seife	
Bism. carbon.	25	Natr. bicorb.		Kalkbinden	
Bism.		Natr. jodat.		Lignin	
Camphora	385	Ol. Amygdalar.		Medizinalkorken	1000
Cera flava	500	Ol. Arachidis.		Medizin. Seilen	
Cera alba		Ol. Cacao	210	Mullbinden	
Celaceum		Ol. Jecor. Aselli.	10.000	Pflaster-Leucoplaste	
Chinin. hydrochlor.	35	Ol. Lini		Seilenpulver a 250g	
Chinin. pur.		Ol. Olivar.		Verbandmull	
Chinin. sulfuric.		Ol. Rapae		Waschseife in Stck.	
Chinin.		Ol. Ricini		Watte weisse	
Coffein. pur.		Ol. Sesami graue	
Coffein. citr.	3	Ol. Soiae			
Coffein. Natr. benz.	40	Oleum Terebinth.			
Coffein. Natr. salicyl.	20	Paraffin. liquid.			
Coffein.		Paraffin. solidum	765		
Glycerinum	1000	Sepo kalinus			

Pharmazie

Okręgowa Izba Aptekarska w Rzeszowie 1944 - 1951

Poprzez tereny podkarpackie, po zakończeniu bezpośrednich działań wojennych w roku 1939, przebiegała granica między Ukrainą Zachodnią, włączoną w skład Związku Radzieckiego a nowoutworzoną prowincją III Rzeszy Niemieckiej – Generalnym Gubernatorstwem.

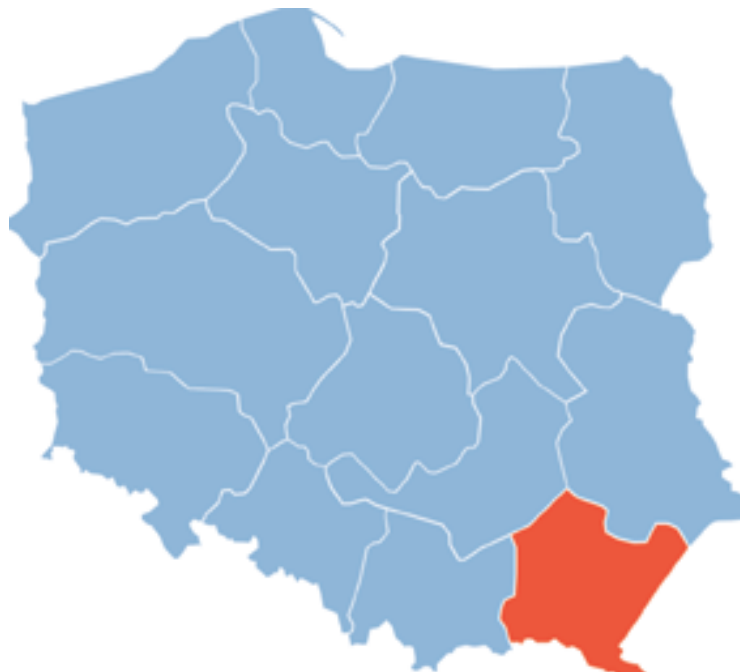
Obydwie części miały różne losy ale obydwie wyszły z wojny równie ogromnie zniszczone. Apteki, które znalazły się w części włączonej w skład ZSRR (granica przebiegała rzeką San, aż powyżej Sieniawy, pozostawiając po wschodniej stronie między innymi Lutowiska, Ustrzyki Dolne, Lubaczów i przede wszystkim Przemyśl), zostały znacjonalizowane, jak to określano. Pozbawieni swej własności aptekarze byli jedynie pracownikami w swych placówkach a i to niechętnie widzianymi jako byli „wyzyskiwacze” klasy pracującej, dzieląc los z pozostałymi mieszkańcami tych terenów.

Apteki w Generalnej Guberni, w dystrykcie krakowskim pozostały w rękach właścicieli Polaków i Ukraińców; a aptekarzy pochodzenia żydowskiego pozbawiono własności, przekazując skonfiskowane mienie tak zwanym „powiernikom” (*Treuhaender*), którzy ogólnie rzecz biorąc byli dzierżawcami tego majątku.

Wszystkie apteki zostały poddane rozporządzeniom niemieckiej Izby Aptekarskiej dla Generalnego Gubernatorstwa (*Apothekerkammer fur das Generalgouvernement*), której siedziba znajdowała się w Krakowie przy ulicy Basztowej. W dniu 16 czerwca 1940 roku wprowadzono szczegółową rejestrację aptek i aptekarzy, którym już od listopada tegoż roku zabroniono zmiany miejsc pracy bez zezwolenia Izby.

Jednym z ciekawszych zarządzeń było to z dnia 1 listopada 1940 roku: *Zabraniam w aptekach i oknach wystawowych aptek wystawiać względnie wywieszać adresy poszczególnych lekarzy, lekarzy dentyków i innych zawodów. Apteka służy tylko dla cierpiącej ludności, zaopatrując ją w lekarstwa, a nie jest instytucją reklamową ...*

Po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej 22 czerwca 1941 roku i przesunięciu granic Generalnej Guberni na wschód, utworzono dodatkowy oddział Izby Aptekarskiej we Lwowie, który objął apteki ponownie uruchomione przez nielicznych ocalałych właścicieli.

Teren działania Okręgowej Izby Aptekarskiej (1946)

Trudno jednak niemiecką Apothekerkammer określić mianem samorządu, była to instytucja państwowa powołana do administrowania placówkami zaopatrzenia w leki.

Ustępujące pod naporem Armii Czerwonej wojska niemieckie, podczas letniej ofensywy w roku 1944, zatrzymały się we wrześniu na linii Wisłoki w okolicach Dębicy. W wyzwolonym od wojsk hitlerowskich Lublinie już w lipcu została zorganizowana pierwsza w kraju Okręgowa Izba Aptekarska na podstawie ustawy z roku 1939. Aptekarze Podkarpacia, którzy w tamtym czasie zdawali sobie sprawę z nowych warunków terytorialnych i administracyjnych w których przyjdzie im pracować, również dążyli do jak najszybszego powołania organów samorządu.

Dr hab. K. Kalinowski

Na terenie Rzeszowszczyzny podczas lat okupacji niemieckiej przebywało wielu, wysiedlonych z Wielkopolski, aptekarzy i studentów farmacji. Wśród nich był doktor habilitowany Kazimierz Kalinowski z Uniwersytetu w Poznaniu, prowadzący aptekę w Błazowej koło Rzeszowa.

Był on jednym z organizatorów nowopowstałej izby aptekarskiej w Lublinie, pierwszym inspektorem farmaceutycznym w strukturze Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie, późniejszym profesorem i dziekanem Wydziału Farmaceutycznego UMCS.

Z inicjatywy docenta Kalinowskiego oraz magistrów Jana Lipskiego, Tadeusza Olszanowskiego (Rzeszów), Stanisławy Klecanowej (Rzeszów), Romana Bilińskiego (Rzeszów), Hanny Gnatowskiej oraz Stefana Mirowskiego zorganizowano w październiku 1944 roku pierwsze, formalne zebranie aptekarzy, na którym postanowiono o organizacji Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie. Ze względu na trwającą w dalszym ciągu wojnę i przebiegający niedaleko front oraz tereny powiatów ciężających ku Rzeszowowi a pozostające po stronie niemieckiej, niemożliwym było powiadomienie wszystkich aptekarzy o tworzącej się strukturze samorządowej jak też i wybranie jej władz. Z uwagi na nowe funkcje docenta K. Kalinowskiego w no-

wo zorganizowanym Uniwersytecie w Lublinie, funkcję tymczasowego prezesa izby w Rzeszowie powierzono magistrowi Janowi Lipskiemu, który w późniejszym okresie wstąpił ochotniczo do służby wojskowej. Późna jesień roku 1944 to przygotowanie ofensywy zimowej a tym samym zatrzymanie frontu. Niekwestionowany lider aptekarzy rzeszowskich, magister Ferdynand Antoni Lipczyński był w owym czasie więźniem w obozie hitlerowskim w Płaszowie, aresztowany tuż przed ustąpieniem wojsk niemieckich w lipcu 1944 r. z Rzeszowa. Wrócił do swojej apteki po wyzwoleniu Krakowa i w dniu 11 lutego, po formalnym wyborze władz Okręgowej Izby Aptekarskiej, został jej prezesem.

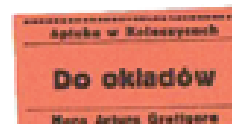
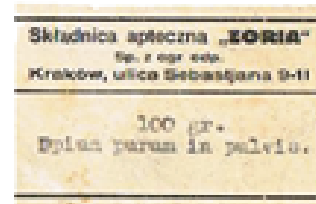
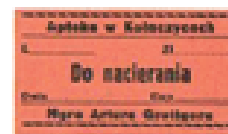
W tym czasie, na przełomie lat 1944/45 na terenie obecnego Podkarpacia pracowało jedynie około połowy aptek, które znajdowały się tu w roku 1939. Zniszczonych zupełnie było 13 (m.in. w Lesku, Baligrodzie, Dubiecku, Bukowsku – częściowo w wyniku działań wojny wrześniowej, częściowo z powodu trwających cały czas walk nacjonalistycznymi oddziałami ukraińskimi). 30 było nieczynnych ze względu na brak uprawnionego aptekarza (właściciele poczuwający się do innej niż polska narodowości, wraz z niemieckim okupantem opuścili swe apteki – tak stało się na przykład w jednej z dwóch aptek w Łańcucie, opuścili apteki również aptekarze pełniący funkcję dzierżawców). Wśród magistrów farmacji też były ogromne straty – 34 aptekarzy zginęło w okresie wojny, 8 osób zostało aresztowanych i wywiezionych przez Niemców w ostatniej fazie okupacji.

Były ogromne trudności z zaopatrzeniem w towar typowo apteczny – w leki, surowce farmaceutyczne czy opatrunkowe. Tradycyjne źródła zaopatrzenia pozostawały cały czas „po drugiej stronie frontu”. Na terenie Rzeszowskiego nie było wytwórni a nawet hurtowni farmaceutycznych, a ośrodek lwowski był już niedostępny. Jednym ze źródeł zaopatrzenia był „prywatny” niejako obrót środkami leczniczymi – pozostawiający swe placówki za nową, wschodnią granicą kraju aptekarze przywozili zapasy leków i odstępowali je działającym w województwie rzeszowskim aptekom. Innym, bardzo ryzykownym źródłem, była działalność tzw. szabrowników, którzy wręcz okradali opuszczone placówki. Działalność izby aptekarskiej rozpoczęła się od rejestracji czynnych aptekarzy oraz pracujących aptek. Zorganizowano też pośrednictwo zaopatrzenia w leki.

Z chwilą znaczących przydziałów surowców farmaceutycznych z darów amerykańskich (UNRRA) pośrednictwo to przyjęło formalną formę hurtowni farmaceutycznej prowadzonej przez aptekarską spółdzielnię „Farmacja”. Siedzibą hurtowni był lokal izby przy ulicy Zamkowej. Powstanie tej formy zaopatrzenia niewątpliwie zahamowało niekontrolowany obrót oraz wzrost cen na rynku aptecznym.

W październiku 1945 roku, po ostatecznej decyzji o utworzeniu województwa rzeszowskiego i określeniu jego granic w tamtym czasie, z terenu działania izby aptekarskiej w Krakowie przeszły pod jurysdykcję OIA w Rzeszowie apteki powiatu jasielskiego i gorlickiego.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia o utworzeniu okręgowych izb aptekarskich z dnia 16 stycznia 1946 roku powołało formalnie Okręgową Izbę Aptekarską w Rzeszowie. Zrzeszała ona wtedy 115 aptekarzy pracujących w 83 aptekach województwa. W końcu roku 1950 czyli tuż przed „reformą” gospodarczą obrotu lekami, aptek prowadzonych przez aptekarzy na rachunek własny było 50 (wszystkich w województwie 76); aptekarzy w nich zatrudnionych 110 osób. Na jedną aptekę w województwie przypadało średnio 18 300 mieszkańców.

FARMACJA POLSKA
 ORGAN OFICJALNY NACZELNEJ IZBY APTEKARSKIEJ
 ROK V LIPCAŁAD–GRUDZIEŃ 1949 № 11–12

Numer poświęcony **5**-leciu farmaceutycznego Samorządu Zawodowego

Oxyuriasin
Novum vermifugum ex spec. preparatae hery kraszowy
 Badania nad farmakodynamiką hery kraszowy wykazały, że oprócz działania przeciwczerniaczowego, surowiec ten – odpowiednio preparowany – działa wyłącznie czerniaczowo. Szczególnie silnie działa OXYURIASIN na OWSIKI (oxyura vermicularis)

OXYURIASIN przepłukano w działaniu osłonowym, OXYURIASIN działa zarówno czerniaczowo jak i przeciwczerniaczowo
 Opakowanie: Table 20 szt. x 0,25 g

Jodkontrast
(Sól sodowa ceterożadłodanofluorowej)
 Preparat kontrastowy do zdjęć rentgenowskich wewnątrz śrótkowego
 Płatki ruki x 10 g
 Rozprowadza

Centrała Handlowa Farmaceutyczny Sanitarna

przez Naczelna Okręgową „CENTROSAN”

Składy osobowe Zarządu Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie w latach 1944 - 1951

Październik 1944 - Luty 1945

mgr farm. Jan Lipski – pełniący obowiązki prezesa

mgr farm. Hanna Gnatowska

mgr farm. Stanisława Klecanowa

mgr farm. Stefan Mirowski

mgr farm. Tadeusz Olszanowski

mgr farm. Roman Biliński

Luty 1945 - Lipiec 1948

Prezes: *mgr farm. Ferdynand Antoni Lipczyński – apteka „pod Orłem” Rzeszów (pracodawca)*

Wiceprezesi: *dr Józef Napoleon Jankowski – apteka Maksymiliana Andermana Błażowa (pracownik)*
mgr farm. Edward Rachwał – apteka „pod Orłem” Przeworsk (pracodawca)

Sekretarz: *mgr farm. Jan Wajs – apteka „pod Głową” Rzeszów (pracownik)*

Zastępca sekretarza: *mgr farm. Irena Zielińska – apteka „pod Orłem” Łańcut (pracodawca)*

Skarbnik: *mgr farm. Stanisława Klecanowa – apteka „pod Nadzieją” Rzeszów (pracownik)*

Zastępca skarbnika: *mgr farm. Roman Biliński – Apteka Obwodowa Rzeszów (pracownik)*

Członkowie Prezydium ORA: *mgr farm. Stefan Półtorak – apteka „pod Matką Boską” Rzeszów (pracodawca), mgr farm. Wanda Powązka – apteka Ubezpieczalni Społecznej Rzeszów (pracownik)*

Członkowie Rady Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie:

mgr farm. Anna Adamowa – apteka „pod Aniołem” Frysztak

mgr farm. Kazimierz Baraniecki – apteka „pod Opatrznością” Dynów

mgr farm. Stanisław Cassina – apteka „pod Zbawicielem” Kolbuszowa

mgr farm. Seweryn Dańczak – apteka „pod Gwiazdą” Leżajsk

mgr farm. Włodzimierz Gardziel – apteka „pod Gwiazdą” Dębica

mgr farm. Hanna Gnatowska – apteka „pod Orłem” Rzeszów

mgr farm. Janina Merska – apteka „pod Barankiem” Krosno

mgr farm. Władysław Opolski – apteka „pod Opatrznością” Żołyńia

mgr farm. Roman Pawlikowski – apteka „pod Opatrznością” Mielec

mgr farm. Stefania Rutowska – apteka „pod Nadzieją” Rzeszów

mgr farm. Jan Rysak – apteka „Nowa” Jasło

mgr farm. Feliks Wojciechowski – apteka „pod Bożą Opatrznością” Jarosław

Ostatni skład Rady Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie został powołany Zarządzeniem Ministra Zdrowia w dniu 14 sierpnia 1948 roku i po ukonstytuowaniu się w dniu 31 sierpnia tego samego roku pracował aż do likwidacji izb aptekarskich w następującym składzie:

mgr farm. Ferdynand Antoni Lipczyński – **Prezes**
 mgr farm. Edward Rachwał – **Wiceprezes**
 dr n. farm. Józef Jankowski – **Wiceprezes**
 mgr farm. Wincenty Kołodziejczyk – **Sekretarz**
 mgr farm. Stanisława Klecanowa – **członek Zarządu**
 mgr farm. Stefan Mirowski
 mgr farm. Jadwiga Kraińska
 mgr farm. Tadeusz Gardulski
 mgr farm. Maria Sasak-Gołdyra
 mgr farm. Marek Adieren
 mgr farm. Irena Zielińska-Słomczyńska
 Asyst. Władysław Kurowski

mgr farm. Janina Merska
 mgr farm. Jan Rysak
 mgr farm. Tadeusz Benesz
 mgr farm. Józef Teodorowicz
 mgr farm. Jan Marczyk
 mgr farm. Witold Konstantynowicz
 mgr farm. Ewa Turzyńska
 mgr farm. Jerzy Kwiatek

**Grupa działaczy Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie
(lata 40.XX wieku)**

Siedzą od lewej: mgr farm. Irena Słomczyńska, mgr farm. Jerzy Kwiatek, mgr farm. Wincenty Kołodziejczyk. Stoją: mgr farm. Edward Rachwał, NN, mgr farm. M. Feier

mgr farm. Irena Słomczyńska przed swoją apteką w Łańcutcie

„Czarny dzień” Aptekarstwa Polskiego 8 stycznia 1951 roku

I U S T A W A

z dnia 8 stycznia 1951 r.

o przejęciu aptek na własność Państwa.

W celu stworzenia właściwych podstaw dla planowego i sprawnego zaopatrzenia ludności w leki — stanowiącym się, co następuje:

Art. 1. 1. Apteki, które nie stanowią własności Państwa, podlegają przejęciu na własność Państwa.

2. W szczególności podlegają przejęciu:

- 1) wszystkie składniki majątkowe apteki, jak znajdujące się w niej urządzenia i wyposażenie oraz zapas towarów stanowiących przedmiot obrotu aptecznego, niezależnie od tego, czyją stanowią własność;
- 2) znajdujące się poza apteką urządzenia i wyposażenie oraz towary określone w pkt 1, jeżeli są własnością właściciela (dzierżawcy) apteki, niezależnie od tego, w czym są posiadaniem;
- 3) nabyte przez właściciela (dzierżawcę) w związku z prowadzeniem apteki patenty, licencje, znaki towarowe i użytkowe.

Art. 2. 1. Apteka przechodzi na własność Państwa na podstawie orzeczenia Ministra Zdrowia.

2. Zasady i tryb postępowania w zakresie przejmowania aptek określili rozporządzenie Ministra Zdrowia, wydane w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministrem Finansów, tryb zaś ujawniania przejętych aptek w rejestrze handlowym ustali rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości wydane w porozumieniu z Ministrem Zdrowia.

Art. 3. Nieruchomości związane z apteką nie podlegają przejęciu, jednakże lokale zajmowane dotychczas dla potrzeb apteki przechodzą w używanie Państwa za czynszem przyjętym w danej miejscowości dla lokali użytkowych, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 4. 1. Umowa dzierżawy apteki bądź jej części składowej rozwiązuje się z dniem wejścia w życie ustawy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy dzierżawcą jest przedsiębiorstwo państwowe.

Art. 5. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy wygasają prawa rzeczowe przysługujące osobom trzecim, a ciążące na aptece bądź jej składnikach majątkowych.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy praw rzeczowych przysługujących jednostkom gospodarki uspołecznionej.

3. Osobom, których prawa rzeczowe wygasły z mocy ust. 1, przysługuje odszkodowanie ze Skarbu Państwa. Rozporządzenie Ministra Finansów, wydane w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz Ministrem Zdrowia, określi zasady i tryb postępowania przy ustalaniu wysokości odszkodowania oraz warunki i terminy jego płatności.

Art. 6. 1. Państwo przejmuje apteki wolne od obciążeń z wyjątkiem zobowiązań na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej oraz zobowiązań powstałych w związku z prowadzeniem apteki, a mających swe źródło w stosunku najmu pracy lub umowie o dzieło.

2. Sposób i terminy pokrycia zobowiązań przejętych przez Państwo (ust. 1) ustali rozporządzenie Ministra Finansów wydane w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministrem Zdrowia.

Art. 7. 1. Nie podlegają przejęciu zobowiązania podatkowe właścicieli (dzierżawców) powstałe w związku z prowadzeniem apteki.

2. Minister Finansów może w całości lub w części umorzyć zobowiązania określone w ust. 1. Umorzenie w całości lub w części należności podatkowych pociąga za sobą umorzenie odsetek za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych w odpowiednim stosunku.

Art. 8. 1. Właścicielom (dzierżawcom) przejętych aptek, niezdolnym do zarobkowania, a zamieszkałym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym obywatelstwo polskie, przysługują od dnia przejęcia apteki zaopatrzenie, składające się z renty pieniężnej płatnej miesięcznie oraz ze świadczeń z zakresu opieki

Głębokie przeobrażenia w każdej prawie dziedzinie życia, jakie nastąpiły po ostatecznym ukształtowaniu państwa polskiego po roku 1945, wywarły również wpływ na kształt aptekarstwa w kraju. Prowadzenie aptek prywatnych na podstawie koncesji czyli zezwoleń wydawanych przez władze administracyjne było w głębokiej sprzeczności z wprowadzanymi sukcesywnie do wszystkich działów gospodarki zasad ekonomii socjalistycznej. Takie też było uzasadnienie i powód zmian w aptekarstwie – zarządzanie aptekami musiało być dostosowane do potrzeb „nowego społeczeństwa”. Tym punktem zwrotnym było uchwalenie przez Sejm, 8 stycznia 1951 roku, w całkowitej niejako konspiracji, i ogłoszenie oraz wykonanie czterech ustaw: „O przejęciu aptek na własność państwa”; „O aptekach”; „O środkach farmaceutycznych i odurzających oraz artykułach sanitarnych”; „O zniesieniu izb aptekarskich”. Jedną decyzją wszystkie apteki działające na terenie Polski znalazły się w strukturach państwowych, prowadzone przez jednostki gospodarki uspołecznionej w ramach sieci ustalonej przez ministra zdrowia. Rozkład godzin, w których apteka powinna być czynna i zaspokajać potrzeby ludności również w porze nocnej i w dni świąteczne ustalało prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Kompetencje izb aptekarskich, stanowiące reprezentację ogółu właścicieli i aptekarzy w zakresie zawodowych, społecznych i gospodarczych interesów zawodu przejęły, w myśl ustawy, sekcje okręgowe i Główna Sekcja Farmaceutyczna Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia.

Centrala Aptek Społecznych
w Warszawie
P.P. Wyodrębnione
Dyrekcja Naczelna

I

Warszawa, dnia 8 STY 1951 r.

02014

Do

Ob.

Mr. Lipczyński Torzymos
W. Krasjowski

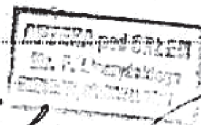
Stwierdzam, że z mocy Ustawy o przejęciu aptek na własność Państwa z dnia

8 STY 1951 pełni Obywatel funkcję kierownika znajdującej się pod

zarządkiem państwowym apteki

Przejęcie na własność państwa

Mr. T. Lipczyński

w

Mr. Krasjowski
Dyrektor Naczelny

Organizacja państwowej służby farmaceutycznej w latach 1944 - 1989

Jednym z elementów szeroko pojętej ochrony zdrowia było dla każdej administracji państwowej właściwe zaopatrzenie oddanych tej ochronie pacjentów, w konieczne środki i materiały lecznicze. Cały system zaopatrzenia w leki i artykuły sanitarne był od momentu organizacji systemu lecznictwa w kraju połączony ustawodawstwem z pozostałymi działami tej dziedziny.

Pierwszym aktem prawnym władz państwowych w roku 1944, porządkującym wysiłki czynione na rzecz opieki zdrowotnej, było powołanie przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego uchwałą z dnia 24 listopada 1944 roku – Naczelnego Nadzwyczajnego Komitetu do Walki z Epidemiami w strukturze Departamentu Zdrowia ówczesnego Ministerstwa Opieki Społecznej. Następnym było, decyzją Krajowej Rady Narodowej 11 kwietnia 1945 roku, utworzenie Ministerstwa Zdrowia a w jego strukturze, po raz pierwszy w dziejach polskiego aptekarstwa, Departamentu Farmacji.

Podstawą zaopatrzenia w leki dla odbiorców indywidualnych były w tamtych czasach apteki prywatne. Jednak z uwagi na lata wojny, podczas której wielu aptekarzy, z różnych względów, porzuciło swe placówki a wiele aptek straciło właścicieli, sytuacja nie do końca wróciła do utrwalonego przez lata pracy, stanu z roku 1939. Podobnie było z zaopatrzeniem hurtowym aptek tak ogólnodostępnych jak i zamkniętych, szpitalnych. Zresztą na terenie województwa nigdy nie pracowała pełnozakresowa hurtownia farmaceutyczna, były jedynie składy drogeryjne i wyspecjalizowane placówki zaopatrzenia chemicznego.

Pierwszą, państwową już, hurtownią farmaceutyczną była utworzona 31 sierpnia 1946 roku Wojewódzka Składnica Sanitarna jako placówka terenowa Centralnej Składnicy Sanitarnej. Kierownikiem jej został, będący wówczas Wojewódzkim Inspektorem Farmaceutycznym, mgr farm. Witold Zawałkiewicz. 1 października 1948 roku CSS została przekształcona w Centralę Handlową Farmaceutyczno-Sanitarną „Centrosan” PP a w Rzeszowie powstała jej jednostka – Hurtownia Wojewódzka. Następnym etapem przekształceń zaopatrzenia farmaceutycznego była (od 29 grudnia 1950 roku – co związane było z upaństwowieniem całości zaopatrzenia aptek) Centrala Handlowa Farmaceutyczna „Centrofarm” i jej Hurtownia Terenowa nr 14. Ostatnią samodzielną jednostką zaopatrzenia farmaceutycznego była od 18 kwietnia 1953 roku Rzeszowska Hurtownia Farmaceutyczna.

Równolegle rozwijały się jednostki państwowe w zakresie prowadzenia aptek. Już 16 października 1947 roku powstała instytucja pod nazwą Zjednoczone Apteki Społeczne. Prowadziła ona przede wszystkim apteki przejęte od Okręgowego Urzędu Likwidacyjnego jako tak zwane „mienie porzucone”. Równolegle z CHF „Centrofarm”, w tym samym dniu podjęła pracę Centrala Aptek Społecznych PP Wyodrębnione, od 8 stycznia 1951 roku prowadząca wszystkie apteki w Polsce. 26 lutego 1951 roku CAS utworzyła w województwie rzeszowskim Oddział Wojewódzki nr 17. Również 18 kwietnia 1953 roku (tak, jak Rzeszowską Hurtownię Farmaceutyczną) utworzono Rzeszowskie Przedsiębiorstwo Aptek – siedzibę miała ta instytucja w Przemyśle ze względu na zupełny brak odpowiedniego lokalu w stolicy województwa. Przeniesienie do Rzeszowa nastąpiło dopiero 1 kwietnia 1955 roku, w Przemyśle pozostał jego Oddział, który w dotychczasowym miejscu pracował do 31 grudnia tegoż roku.

Obydwie te instytucje – Rzeszowska Hurtownia Farmaceutyczna i Rzeszowskie Przedsiębiorstwo Aptek – w dniu 1 lipca 1956 roku zostały połączone i utworzyły Rzeszowski Zarząd Aptek podległy Centralnemu Zarządowi Aptek. Instytucja ta podlegała od 1 stycznia 1959 roku Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej lecz od 1 stycznia 1976 roku wszystkie przedsiębiorstwa prowadzące obrót hurtowy i detaliczny lekami w kraju zostały ponownie scentralizowane i odtąd tworzyły Przedsiębiorstwa Zaopatrzenia Farmaceutycznego „Cefarm” zależne od Zjednoczenia PZF „Cefarm”. Zjednoczenie zostało przekształcone w Zrzeszenie PZF „Cefarm” od 1 stycznia 1982 roku, 30 maja 1989 roku przestała istnieć jakakolwiek centralizacja.

W dniu 31 grudnia 1988 roku, ostatniego okresu gdy placówki zaopatrzenia farmaceutycznego, czyli w tamtym czasie apteki i punkty apteczne I typu, pracowały jedynie w strukturach gospodarki państwowej, na terenie trzech województw Polski południowo-wschodniej było: **aptek 169** (woj. rzeszowskie 76, woj. krośnieńskie 54, woj. przemyskie 39); **punktów aptecznych I typu ogółem 20** (woj. rzeszowskie 5, woj. Krośnieńskie 13, woj. przemyskie 2).

Na koniec ciekawostka: placówki te w roku 1988 wykonały – w województwie rzeszowskim 8 506 513 ekspedycji oraz 243 014 recept złożonych; w województwie krośnieńskim 5 824 012 ekspedycji i 186 704 recepty złożone; w województwie przemyskim 4 099 478 ekspedycji i 99 583 recepty złożone.

I jeszcze jedna uwaga. W strukturze przedsiębiorstwa zaopatrzenia farmaceutycznego pracowały apteki o pełnej czynności i apteki leków gotowych a także dwa podstawowe rodzaje punktów aptecznych: PA I typu, jednostka samodzielna o wydzielonym lokalu, której kierownikiem był technik farmaceutyczny oraz PA II typu, tworzony w ośrodkach zdrowia, prowadzony przez lekarzy (szerszy asortyment leków) i pielęgniarki lub położne (asortyment zawężony) a nadzorowany i rozliczany pod względem finansowym przez aptekę, która jednocześnie taki punkt zaopatrywała w środki medyczne.

Reaktywacja samorządu aptekarskiego na Podkarpaciu

W okresie 1951 - 1991 czyli przez czterdzieści lat pracy aptekarzy polskich w placówkach państwowych brak było samodzielnego organu, który reprezentowałby tą specyficzną grupę pracowników w dziedzinie ochrony zdrowia wobec całości gospodarki rynkowej.

Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia gromadził wszystkie grupy zawodowe, czynne w tym obszarze i nie zawsze można było, chociażby ze względu na niewielką, na tle innych, liczbę farmaceutów, uzyskać satysfakcjonującą reprezentację.

Inną organizacją, o zupełnie oddzielnym charakterze, zawiązaną 4 czerwca 1947 roku powstałą z przemianowania istniejącego Towarzystwa Przyjaciół Wydziałów i Oddziałów Farmaceutycznych przy Uniwersytetach w Polsce, było Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne.

Województwo rzeszowskie, które w owym czasie nie posiadało żadnej wyższej uczelni, na swoim terenie nie utworzyło oddziału, dwóch jedynie przedstawicieli, w osobach magistrów F.A. Lipczyńskiego oraz E. Rachwała zostało członkami Zarządu Oddziału Krakowskiego. Oddział Rzeszowski swą samodzielną działalność rozpoczął formalnie 10 marca 1953 roku. Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne, jako organizacja naukowa polskiej farmacji, dbało przez cały okres działalności przede wszystkim o rozwój naukowy swych członków, organizując wiele kursów dokształcających, zapraszając z wykładami profesorów akademii medycznych z całego niemal kraju.

Z inicjatywy Towarzystwa podjęto też szkolenie specjalizacyjne, które w momencie apogeum, w latach 1974 -76, objęło niemal wszystkich aptekarzy z tytułem magistra farmacji.

To właśnie na forum Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, już w okresie zmian 1980 roku, rozpoczęto dyskusję o powołaniu samorządu zawodowego farmaceutów. Powołano w tym celu specjalny zespół, który miał opracować projekt ustawy o Izbach Farmaceutycznych, bo tak miał się samorząd nazywać. Niesprzyjające warunki polityczne i gospodarcze lat osiemdziesiątych nie pozwoliły na sfinalizowanie tych prac. Dopiero po uchwaleniu ustawy o działalności gospodarczej 23 grudnia 1989 roku, która przyniosła możliwość otwierania i prowadzenia placówek przez podmioty inne niż państwowe jednostki gospodarcze, prace nad projektami uległy przyspieszeniu. Niemniej jednak sama już nazwa, a co za tym idzie, przynależność określonych grup zawodowych w farmacji do izby, wzbudziła dość duże kontrowersje.

13 września 1989 roku. Walne Zgromadzenie PTFarm. podjęło uchwałę o popieraniu działań dla utworzenia Izby Farmaceutycznej. Powstały 13 grudnia Zespół Farmaceutyczny Sekcji Krajowej Służby Zdrowia przy NSZZ „Solidarność” forsował powstanie Izby Aptekarskiej. Rozpoczęte prace sejmowe 19 stycznia 1990 roku zostały przerwane. Po wycofaniu, dla dobra sprawy, projektów przygotowanych przez Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne, Sejm RP w dniu 19 kwietnia 1991 roku uchwalił ustawę o izbach aptekarskich.

Już w lipcu Minister Zdrowia powołał wyłonionych przez obydwie zespoły członków Komitetu Organizacyjnego Izby Aptekarskiej, którego posiedzenie konstytucyjne odbyło się w Warszawie, w siedzibie Ministerstwa Zdrowia, w dniu 29 lipca 1991 roku.

Wśród Członków Komitetu Organizacyjnego Izbu Aptekarskich, powołanego przez Ministra Zdrowia, z ówczesnego terenu działania aptek województw krośnieńskiego, przemyskiego i rzeszowskiego, znaleźli się: mgr farm. Lidia Czyż, mgr farm. Andrzej Grech, Anna Gut, Lidia Mazur, Ewa Paruzel, Barbara Sawka i Tadeusz Wziątek a także mgr farm. Wiesława Gąsior z terenu województwa tarnobrzeskiego, które zaopatrywane było przez „Cefarm” kielecki.

Podział administracyjny kraju w roku 1991 – 49 województw. Na czerwono granice terenu działań Komitetu Organizacyjnego Izbu Aptekarskich

Pierwsze posiedzenie Komitetu Założycielskiego Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie odbyło się 16 sierpnia 1991 roku. Poniżej pismo informujące o tym fakcie.

Rzeszów, dnia 1991-08-28.....

.....

Ustawa z dnia 19 kwietnia 1991 roku powołała do działania Izby Aptekarskie.

Stanowią one samorząd zawodu aptekarskiego jako reprezentację zawodowych, społecznych i gospodarczych interesów tego zawodu. Działalność Izb Aptekarskich jest szczególnie istotna w chwili obecnej gdy szereg aptek ulega prywatyzacji.

Izby Aptekarskie działają poprzez Naczelną Izbę Aptekarską w Warszawie oraz Okręgowe Izby Aptekarskie.

Zgodnie z Ustawą z dnia 19 kwietnia 1991 roku o izbach aptekarskich Minister Zdrowia i Opieki Społecznej na wniosek Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego i związków zawodowych powołał Komitet Organizacyjny Izb Aptekarskich. W skład Komitetu Organizacyjnego weszli aptekarze reprezentujący wszystkie województwa.

Nasz region reprezentują:

województwo krośnieńskie	- mgr Lidia Mazur /apтека
nr 37-001 Krosno/
	- mgr Ewa Paruzel /apтека
nr 37-003 Krosno/
	- mgr Barbara Sawka /apтека
prywatna Brzozów/
województwo przemyskie	- mgr Andrzej Grech/apтека
nr 65-001 Przemyśl/
	- mgr Tadeusz Wziątek /apтека
szpitalna Przemyśl/
województwo rzeszowskie	- mgr Lidia Czyż /hurtownia
i apteka prywatna
	- mgr Anna Gut /PZF "Cefarm"
Rzeszów/

- Zadaniem Komitetu Organizacyjnego Izb Aptekarskich jest :
- ustalenie liczb i siedzib tymczasowych izb aptekarskich,
 - zwołanie zjazdów tymczasowych izb aptekarskich,
 - rejestracja aptekarzy w tymczasowych izbach aptekarskich.

Komitet Organizacyjny na swym posiedzeniu konstytucyjnym w dniu 29 lipca br. w Warszawie ustalił, że na terenie kraju działa 17 Tymczasowych Okręgowych Izb Aptekarskich, w tym Podkarpacka okręgowa Izba Aptekarska z siedzibą w Rzeszowie obejmująca teren województw krośnieńskiego, przemyskiego i rzeszowskiego. Dzięki uprzejmości Dyrekcji PZF "Cefarm" Tymczasowa Okręgowa Izba Aptekarska ma swoje wydzielone pomieszczenie w budynku Przedsiębiorstwa przy ulicy A. Krzywoń 6.

Zadaniem Komitetu Organizacyjnego Tymczasowej Podkarpackiej Izby Aptekarskiej jest możliwie jak najszybsze dokonanie prac organizacyjnych i doprowadzenie do zjazdów Regionalnych Izb Aptekarskich województw krośnieńskiego, przemyskiego i rzeszowski oraz zjazdu Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie.

Komitet Organizacyjny Tymczasowej Podkarpackiej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie zgodnie z Ustawą o izbach aptekarskich posiada osobowość prawną i władny jest do podejmowania decyzji wynikających z Ustawy. W tej sytuacji Komitet Organizacyjny liczy że wszelkie problemy dotyczące aptek, hurtowni farmaceutycznych i aptekarzy będą załatwiane na drodze współpracy ze wszystkimi organami administracji państwowej.

Równocześnie Komitet Założycielski informuje, że w Departamencie Farmacji Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej nie będą wydawane koncesje na prowadzenie aptek i hurtowni farmaceutycznych bez akceptacji Tymczasowej Podkarpackiej Okręgowej Izby Aptekarskiej z siedzibą w Rzeszowie.

Wszelką korespondencję prosimy kierować pod adresem :

Komitet Organizacyjny
Podkarpackiej Izby Aptekarskiej
ul. Anieli Krzywoń 6

35 - 959 R Z E S Z Ő W

Przewodniczący
Tymczasowej Podkarpackiej
Okręgowej Izby Aptekarskiej

mgr Andrzej GRECH

Przewodniczącym komitetu został mgr farm. Andrzej Grech, sekretarzem mgr farm. Lidia Czyż. Kolejne zebranie w dniu 9 września przyjęło listę członków OIA oraz ustaliło miejsca i terminy zjazdów okręgowych oraz Zjazdu Delegatów w Rzeszowie.

Przyjęto też i zgłoszono do Komitetu Ogólnopolskiego nazwę - **Podkarpacka Okręgowa Izba Aptekarska**.

I Kadencja 1991 - 1995

I Zjazd Delegatów Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie odbył się w dniu 28 października 1991 roku, w sali konferencyjnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie przy ulicy Wierzbowej.

Porządek obrad

I Zjazdu Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej z siedzibą w Rzeszowie

1. Otwarcie zjazdu przez Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego i stwierdzenie jego prawomocności
2. Wybór Przewodniczącego Zjazdu w głosowaniu jawnym
3. Wybór Sekretarza Zjazdu - 2 osoby
4. Wybór Komisji Uchwał i Wniosków - 2 osoby
5. Wybór Komisji Skrutacyjnej - 3 osoby /nie biorą udziału w wyborach
6. Wybór Prezesa Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej
7. Wybór członków Okręgowej Rady Aptekarskiej - nie mniej niż 10
8. Wybór członków Okręgowej Komisji Rewizyjnej - nie mniej niż 3
9. Wybór członków Okręgowego Sądu Aptekarskiego - nie mniej niż 3
10. Wybór Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i jego zastępcy
11. Wybór delegatów na Pierwszy Krajowy Zjazd Aptekarzy - 5 mandatów
12. Dyskusja
13. Przyjęcie uchwał i wniosków
14. Zamknięcie Zjazdu przez Przewodniczącego

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej
z siedzibą w Rzeszowie